Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Comerț, creștere și afaceri internaționale. Politica comercială – componentă cheie a strategiei Europa 2020”

COM(2010) 612 final

(2012/C 43/17)

Raportor: **dna Evelyne PICHENOT**

La 9 noiembrie 2010, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comerț, creștere și afaceri internaționale: politica comercială – componentă cheie a Strategiei UE 2020

COM(2010) 612 final.

Secțiunea pentru Relații externe, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 22 noiembrie 2011.

În cea de-a 476-a sesiune plenară, care a avut loc la 7 și 8 decembrie 2011 (ședința din 7 decembrie 2011), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 185 voturi pentru, 1 vot împotrivă și 5 abțineri.

1. **Concluzii și recomandări**

1.1 La sfârșitul anului 2010, Comisia Europeană a publicat o nouă comunicare, într-un moment în care comerțul internațional cunoaște modificări profunde, care diferențiază procesul actual de etapa precedentă a globalizării. Considerată capitol extern al Strategiei UE 2020 ([1]), politica comercială a UE ar urmări ca schimburile să contribuie din plin la realizarea unei creșteri susținute, care lipsește în prezent pentru a ieși din criză, garantând totodată perenitatea economiei sociale de piață și sprijinind tranziția către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon.

1.2 Comitetul observă cu interes că „politica comercială revizuită” prezentată în comunicarea „Comerț, creștere și afaceri internaționale” ([2]) reprezintă o etapă și aduce clarificări utile în privința priorităților următoare, pe linia Strategiei UE 2020 a Uniunii:

— o deschidere comercială adaptată deplasării către Asia a geografiei schimburilor;

— legătura crucială cu securitatea aprovizionării cu materii prime și energie;

— importanța majoră a obstacolelor din calea comerțului și investițiilor (netarifare sau de reglementare), inclusiv în accesul la contractele de achiziții publice;

— cerința de reciprocitate în negocierile multilaterale sau bilaterale cu partenerii economici strategici ai Uniuni, inclusiv în chestiuni legate de proprietatea intelectuală;

— recurgerea la mecanismele de protecție comercială.

1.3 În legătură cu câteva subiecte, Comitetul consideră că trebuie clarificată legislația existentă, în special în materie de subvenții și ajutoare de stat, și că trebuie să-și folosească valorile și normele, recurgând, la nevoie, la mecanismele organului de reglementare a litigiilor al OMC (ORD), pentru a alimenta o jurisprudență mai conformă cu viziunea sa asupra concurenței loiale, în special în raport cu țările emergente.

1.4 Multiplicarea negocierilor bilaterale și dificultatea lor nu trebuie să determine UE să-și reducă exigențele în domeniile social și de mediu. În mare măsură, aceste două domenii trebuie să fie luate în considerare pe picior de egalitate cu domeniul economic al negocierilor. În acest sens, Comitetul acordă o atenție deosebită conținutului și monitorizării capitolului privind dezvoltarea durabilă, subliniind că pregătirea acestui capitol este strâns legată de calitatea studiilor de impact și de pertinența măsurilor de însoțire.

1.5 CESE recomandă ca ONU să elaboreze o cartă mondială care să stabilească un minim de drepturi legate de nivelul minim de protecție socială al OIM, care ar putea fi anexată la analiza Obiectivelor de dezvoltare ale mileniului, prevăzută pentru 2015. Această carte ar constitui o referință coerentă cu angajamentele în materie de comerț și dezvoltare. În primul rând, OIM trebuie recunoscută ca observator pe lângă OMC și, treptat, asociată la mecanismul de examinare a politicilor comerciale al acesteia.

([1]) Cf. 3.3, „*Utilizarea instrumentelor noastre de politică externă*” în *EUROPA 2020, O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii,* COM(2010) 2020, 3.3.2010.

([2]) Comerț, creștere și afaceri internaționale – COM(2010) 612.

1.6 CESE solicită să se acorde o atenție sporită temei cooperării pentru dezvoltare, solidarității globale și dezbaterii privind Obiectivele de dezvoltare ale mileniului. Comitetul propune ca anul 2015 să fie dedicat „dezvoltării și cooperării" (denumire provizorie). Dat fiind că atât UE, cât și statele sale membre au hotărât, de asemenea, să realizeze aceste obiective până în 2015, Comitetul propune să se profite de acest an european pentru a sensibiliza și responsabiliza cetățenii, societatea civilă și nivelurile național și european în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor stabilite și a celor noi, ce vor fi definite pentru perioada de după 2015.

1.7 Comerțul internațional este un element al problemei și, totodată, al soluționării chestiunilor privind securitatea alimentară la nivel mondial. Normele comerțului internațional trebuie să privilegieze securitatea alimentară, în special a țărilor mai puțin avansate și să le asigure acestora acces scutit de taxe vamale la piețele țărilor dezvoltate, dar și ale țărilor emergente, în conformitate cu principiul tratamentului special și diferențiat.

1.8 Pentru a dezvolta o economie ecologică într-un context concurențial globalizat și a-și menține poziția de lider în materie, Europa ar trebui, în interesul său și al climei, să păstreze standarde înalte în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră. Comitetul propune efectuarea unor analize de impact (competitivitate, ocuparea forței de muncă, mediu) și organizarea de dezbateri publice pentru a anticipa tranzițiile dintre 2020 și 2050 și a stabiliza proiecțiile pe care le fac actorii economici și cetățenii.

1.9 Pe termen lung, Uniunea ar trebui să contribuie la o reformă a OMC, concepută ca guvernanță multilaterală a globalizării, în sensul proiectului inițial al Organizației Internaționale a Comerțului (OIC) așa cum a fost definită aceasta în 1948 în Carta de la Havana, și deci să integreze explicit chestiunile privind ocuparea forței de muncă și investițiile.

1.10 Comitetul subliniază importanța sporită a implicării societății civile în aplicarea și monitorizarea acordurilor comerciale ale UE, în special a capitolelor privind dezvoltarea durabilă, așa cum se întâmplă în recentul acord de liber schimb cu Coreea de Sud. CESE este disponibil pentru a-și aduce o contribuție activă la aplicarea dispozițiilor acestui acord, precum și ale următoarelor acorduri comerciale. Pentru raportul anual, el propune să contribuie la mecanismul de monitorizare prin colectarea de informații de la societatea civilă europeană, extinsă la toate părțile interesate. Propune, de asemenea, să contribuie ca facilitator al lucrărilor comune, împreună cu societatea civilă din țara parteneră, pentru a favoriza luarea în considerare a consecințelor concrete ale acestor acorduri. În opinia CESE, punerea în funcțiune rapidă a mecanismelor de monitorizare a primelor acorduri ar aduce multă credibilitate în evoluția politicii comerciale revizuite. Aceasta ar contribui la stabilirea unui climat de încredere între țările partenere și ar facilitata astfel angajarea societății civile în negocierile comerciale aflate în desfășurare.

2. **Anticiparea marilor mutații ale globalizării**

2.1 Un comerț internațional corect și deschis este un bun public mondial care trebuie păstrat și consolidat. Este vorba, pentru fiecare țară sau uniune de țări, de a contribui la o reglementare durabilă a acestui bun, bazată pe reciprocitatea avantajelor proporțională cu concesiile acceptate de fiecare. Acesta este fundamentul angajării UE în favoarea liberalizării schimburilor într-un cadru multilateral, realizat în prezent de OMC. În acest spirit, CESE susține încă din 2006 politica comercială a Uniunii ([3]).

2.2 La sfârșitul anului 2010, Comisia Europeană publică o nouă comunicare, în momentul în care comerțul internațional trece prin mutații profunde, care diferențiază procesul actual de faza precedentă a globalizării. Din perspectiva politicii comerciale a UE ca dimensiune a Strategiei UE 2020, provocarea constă în a asigura condițiile pentru ca activitatea comercială să contribuie la o creștere susținută și la perenitatea economiei sociale de piață, sprijinind totodată tranziția către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon.

2.3 Pentru a analiza mutațiile actuale datorate globalizării, Comitetul pune accentul pe cele cinci mari tendințe ale deceniului, în funcție de care ar trebui orientate dezbaterile cu ocazia forumului societății civile, atât din cadrul OMC, cât și din cadrul DG Comerț și care ar urmări să dea politicii comerciale a UE un caracter mai strategic și pe termen mai lung.

— **O extindere a domeniului concurenței.** Noile tehnologii – începând cu cele legate de informare și transporturi, până la viitoarele tehnologii verzi – modifică modurile de producție a bogăției, distribuția valorii adăugate și accentuează concurența dintre țări. Ele sporesc mobilitatea bunurilor, serviciilor și factorilor de producție, în special a capitalului ([4]), majorând astfel numărul de sectoare economice și sociale deschise concurenței internaționale.

— Cunoașterea și inovarea rămân motoarele creșterii, dar în prezent revoluționează viziunea schimbului internațional, moștenire a teoriilor clasice. Țările nu mai dau vin ca să primească in, ca pe vremea lui Ricardo. În ultimul deceniu, țările s-au specializat, din punct de vedere al lucrătorilor, în sarcini pentru care prezintă avantaje comparative față de concurenții lor, uneori cu prețul unui dumping social și fiscal. „**Comerțul de sarcini**" se suprapune treptat comerțului cu bunuri industriale, care predomină în continuare. **Partea de servicii** din schimburi (20 %) dobândește o importanță crescândă, în relație mai strânsă cu locul ocupat în bogăția națională a țărilor (70 % din PIB-ul european).

([3]) Avizul CESE: JO C 211 din 19/08/2008, p. 82; JO C 318 din 29/10/2011. p. 150; JO C 255 din 22/09/2010, p. 1

([4]) JO C 318 din 29/10/2011, p. 150.

— Numărul mai mare de meserii și de actori economici care intră în concurență duce la stimularea inovării, la creșterea oportunităților economice și deci la eficiență globală. Aceasta contribuie totuși la creșterea **inegalităților** în interiorul țărilor. Inegalitățile în materie de oportunități și remunerare dintre lucrătorii mobili și cei imobili, dintre cei calificați și cei necalificați, dintre posesorii de capital și cei care nu dețin decât propria forță de muncă, dintre angajații din sectorul de bunuri și servicii interșanjabile și cei din celelalte sectoare.

— Deplasând activitățile și resursele în funcție de costuri și prețuri, comerțul internațional acționează ca o lupă: mărește calitățile unei țări și, în același timp, îi subliniază punctele slabe. Politica comercială nu poate fi concepută așadar independent de celelalte politici ale Uniunii – politici de tranziție și de ajustare la piața muncii, politica de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și politica de coeziune socială și teritorială, precum și, mai ales, politica în domeniul pieței unice și politica de dezvoltare și cooperare.

— Într-o lume care redescoperă raritatea, **miza securității aprovizionării** ([5]) se adaugă la aceea, mai tradițională, a stabilității accesului la piețele externe. Presiunea continuă asupra resurselor energetice și alimentare și concurența sporită pentru a avea acces la resursele naturale devin elemente determinante ale politicilor comerciale și de securitate.

3. **Puncte de reper pentru a reașeza temeliile unui sistem comercial deschis și compatibil cu o tranziție echitabilă**

3.1 *Influențarea unei reforme viitoare a OMC*

3.1.1 Marile mutații legate de globalizare și consecințele lor asupra Uniunii nu sunt apanajul politicii comerciale, ci reprezintă provocări cu care se confruntă întreaga Uniune. Prin urmare, Uniunea ar trebui să demareze lucrări prospective și să lanseze o dezbatere publică asupra condițiilor unei tranziții echitabile. În această privință, CESE recunoaște aportul Grupului de reflecție al Consiliului European privind viitorul UE în perspectiva anului 2030 ([6]), care definește și revizuiește conceptul strategic și prioritățile acțiunii externe a Uniunii pe termen lung.

3.1.2 Europa trebuie să-și conceapă politica comercială ca pe o pârghie în cadrul viitoarei reforme a OMC. CESE susține propunerea Comisiei care urmărește instituirea unui „grup de persoane eminente din țările dezvoltate și în curs de dezvoltare care vor formula recomandări independente pentru a contribui la formarea viziunii noastre europene asupra obiectivelor și a funcționării viitoare a OMC post-Doha". Comitetul dorește să se implice în acest proiect și solicită elaborarea unui aviz exploratoriu pe această temă.

3.1.3 În opinia CESE, Uniunea trebuie să-și propună ca obiectiv pe termen lung să contribuie la modelarea unui nou chip al OMC și să regândească multilateralismul în sensul proiectului originar al acestuia. Potrivit definiției inițiale din 1984 din Carta de la Havana, Organizația Internațională a Comerțului (OIC) trebuia să fie o organizație multilaterală, care să se ocupe de toate aspectele legate de comerțul internațional, fără excepție, deci inclusiv de aspectele privind ocuparea forței de muncă și investițiile.

3.1.4 Impasul în care se află Runda de la Doha și rămânerile în urmă în negocierea acordurilor de parteneriat economic (APE) obligă Europa să reconsidere legăturile dintre dezvoltare și comerț. CESE atrage atenția asupra bilanțului al inițiativei „Totul în afară de arme" și al APE pentru reforma strategiei noastre privind comerțul și dezvoltarea. Politica comercială este concepută ca parte a unui ansamblu și CESE își exprimă satisfacția în legătură cu lucrările complementare desfășurate în cadrul comunicării de față pe tema reformei SGP și a unei viitoare comunicări pe tema comerțului și dezvoltării.

3.2 *Să se acorde prioritate securității alimentare*

3.2.1 Prin diverse avize ([7]), Comitetul a contribuit la formularea unui răspuns în ceea ce privește construirea unei viziuni mai strategice a politicii comerciale. De asemenea, în urma conferinței dedicate securității alimentare organizate în mai 2011, CESE și-a prezentat recomandările la lucrările G20. El consideră comerțul internațional drept unul dintre factorii decisivi pentru garantarea securității alimentare și pentru asigurarea exercitării dreptului la alimentație. Concluziile acestei conferințe ([8]) precizează efectele comerțului asupra securității alimentare și dezvoltării:

3.2.2 Garantarea faptului că normele comerțului internațional promovează securitatea alimentară

3.2.3 Cu ocazia reformelor legate de comerț și în cadrul negocierilor comerciale, să se asigure luarea în considerare, în mod corespunzător, a necesității de a contribui la reducerea stării de insecuritate alimentară și nutrițională în rândul populațiilor celor mai vulnerabile din țările în curs de dezvoltare.

3.2.4 Reducerea semnificativă a ajutoarelor naționale care provoacă denaturări comerciale și eliminarea subvențiilor la export:

— stabilirea cu mai mare exactitate a momentului și modului în care s-ar putea recurge la măsuri de limitare a exporturilor și, în paralel, consolidarea proceselor de consultare și de notificare. Trebuie evaluate în special repercusiunile negative ale unor astfel de măsuri asupra securității alimentare din alte țări;

([5]) JO C 132 din 3/05/2011, p. 15; JO C 54 din 19/02/2011, p. 20.
([6]) „Proiectul Europa 2030: provocări și oportunități", raport prezentat dlui Herman Van Rompuy la 9 mai 2010 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/ro_web.pdf.
([7]) JO C 318 din 29/10/2011, p. 150; JO C 248 din 25/08/2011, p. 55; JO C 218 din 23/07/2011, p. 25; JO C 21 din 21/01/2011, p. 15; JO C 255 din 22/09/2010, p. 1; JO C 128 din 18/05/2010, p. 41; JO C 211 din 19/08/2008, p. 82.
([8]) http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/food-for-everyone-conclusions-en.pdf

— eliminarea piedicilor din calea exporturilor, transportului și importului de ajutor alimentar cu scop umanitar în țările beneficiare și în țările învecinate.

3.2.5 Luarea măsurilor necesare pentru ca țările în curs de dezvoltare să poată beneficia mai mult de pe urma reglementărilor din domeniul comercial:

— autorizarea și stimularea utilizării în suficientă măsură, de către țările în curs de dezvoltare, a dispozițiilor privind un tratament special și diferențiat, pentru a le susține în protejarea pieței lor alimentare. În contexte multilaterale, regionale și bilaterale, este mare nevoie să le fie înlesnit accesul la măsuri de salvgardare, prin care să poată acționa în cazurile în care cresc semnificativ importurile ce riscă să pună în pericol producția locală de produse alimentare;

— garantarea unui acces mai bun la piețele țărilor dezvoltate pentru produsele agricole provenite din țările în curs de dezvoltare. Celelalte țări dezvoltate ar trebui să urmeze exemplul Uniunii Europene prin adoptarea un sistem asemănător inițiativei „Totul în afară de arme" și ar trebui reduse într-o măsură semnificativă tarifele vamale aplicabile produselor prelucrate provenind din țările în curs de dezvoltare, astfel încât să fie încurajată crearea unor infrastructuri locale de prelucrare;

— luarea măsurilor necesare pentru a se pune la dispoziție resurse suplimentare destinate inițiativei *Aid for Trade* (Ajutor pentru comerț), astfel încât să crească capacitatea țărilor în curs de dezvoltare de a participa la comerțul internațional cu produse alimentare și de a profita de pe urma acestuia. Ar fi bine-venită și consolidarea asistenței tehnice menite să ajute țările în curs de dezvoltare la respectarea reglementărilor și normelor existente în domeniul agricol și alimentar;

— încurajarea integrării regionale, precum și a comerțului și a cooperării Sud-Sud prin promovarea grupărilor (*clusters*) economice și regionale. Comunitatea internațională, ca și UE, care dispune de o experiență prețioasă, ar trebui să sprijine acest proces.

3.2.6 Comitetul dorește ca aceste propuneri să fie luate în considerare de Comisie la elaborarea comunicării pe tema comerțului și dezvoltării.

3.2.7 Pentru a evidenția cele preconizate și a asigura acordarea unei atenții sporite temei cooperării pentru dezvoltare, solidarității globale și dezbaterii privind Obiectivele de dezvoltare ale mileniului, Comitetul propune ca anul 2015 să fie dedicat „dezvoltării și cooperării" (denumire provizorie). Dat fiind că atât UE, cât și statele sale membre au hotărât, de asemenea, să realizeze aceste obiective până în 2015, Comitetul propune să se profite de acest an european pentru a sensibiliza și responsabiliza cetățenii, societatea civilă și nivelurile național și european în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor stabilite și a celor noi, ce vor fi definite pentru perioada de după 2015.

4. **Crearea unor instrumente eficiente pentru o concurență mai loială**

4.1 Guvernanța mondială suferă de carențe serioase în materie de concurență. Concurența este abordată în continuare parțial și insuficient în cadrul OMC. În special problemele legate de monopolul privat, de abuzul de poziție dominantă și de barierele netarifare care țin de inițiative private (norme și standarde) nu intră în domeniul său de competență. Dreptul comercial în materie de dumping, subvenție și ajutoare de stat face în continuare obiectul interpretărilor, rămânând la latitudinea jurisprudenței Organului de soluționare a litigiilor.

4.2 Neputând complini singură neajunsurile guvernanței mondiale, Uniunea trebuie să se ocupe de clarificarea legislației existente și de susținerea valorilor și normelor sale în cadrul instrumentelor care apără și asigură concurența loială:

— lucrând, în colaborare cu secretariatul OMC, la consolidarea evaluării condițiilor de concurență la export în cadrul Mecanismului de examinare a politicilor comerciale (MEPC);

— încurajând demersul raportului anual privind barierele din calea comerțului și a investițiilor;

— susținând diferitele inițiative care urmăresc includerea așanumitelor *teme de la Singapore* (investiții, achiziții publice, concurență și facilitarea schimburilor) în cadrul unei noi agende multilaterale. În special, trebuie reafirmată necesitatea unui acord multilateral cu privire la achizițiile publice, care să fie susținută la nevoie de o politică de recompensă (de exemplu, transferuri tehnologice) sau de sancționare (restrângerea accesului la achizițiile publice europene);

— limitând denaturările concurenței între țările membre ale UE în procesul de cucerire a piețelor externe de către întreprinderile lor naționale, prin armonizarea politicilor și măsurilor de promovare, de asigurare și privind creditele la export, precum și prin integrarea progresivă a camerelor de comerț și a reprezentanțelor acestora în țările terțe. Consolidarea și crearea de centre pentru IMM-urile din țările terțe („European Business Centre" ([9])) și aducerea în stare pe deplin operațională a echipelor de acces la piețe („Market access teams) ([10]) ar permite ca UE să se doteze cu instrumente eficiente în acest sens;

— asigurând respectarea proprietății intelectuale în cadrul Acordului *TRIPS* asupra proprietății intelectuale al OMC (*Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights),* în cadrul Acordul comercial împotriva contrafacerii (ACTA) și al acordurilor bilaterale;

([9]) În China, Thailanda, India și Vietnam.
([10]) JO C 218 din 23/07/2011, p. 25.

— recurgând, de îndată ce se resimte nevoia, la mecanismele Organului de soluționare a litigiilor al OMC (OSL), pentru a contribui la consolidarea unei jurisprudențe în conformitate cu viziunea și valorile Uniunii.

5. **În vederea sprijinirii eficiente a unei strategii incluzive de către comerț și a promovării dimensiunii sociale a schimburilor**

5.1 Dimensiunea socială a globalizării rămâne o chestiune care nu poate fi eludată și, cu timpul, va trebui găsită o soluție în urma unor negocieri purtate în cadrul forurilor multilaterale, în special al OMC. În viitorul apropiat, este absolut necesar ca OIM să dobândească statutul de observator pe lângă OMC pe care UE trebuie să-l urmărească depunând eforturi în continuare pentru a convinge țările care se mențin pe poziții adverse. În plus, OIM ar putea fi asociată treptat la lucrările mecanismului de examinare a politicilor comerciale ale membrilor OMC, contribuind la politicile sociale ale țărilor implicate.

5.2 CESE afirmă că Europa contribuie cu o experiență constructivă constând în luarea în considerare a dimensiunii sociale în cadrul schimburilor, ceea ce poate servi ca referință concretă pentru nivelul internațional, fără a se expune unei acuzații de *protecționism mascat*. Astfel, Comitetul urmărește în permanență să valorifice introducerea în orice acord comercial a unui capitol privind dezvoltarea durabilă care să includă dimensiunea socială, luarea în considerare a convențiilor fundamentale ale OIM în capitolul social, experiența condiționalității din cadrul mecanismului SPG și existența unui Fond european de ajustare la globalizare.

5.3 La această dinamică recentă se adaugă recursul la studii de impact care, cu o metodologie revizuită, ar permite o mai bună anticipare a impactului asupra ocupării forței de muncă și o mai bună pregătire a măsurilor de însoțire ([11]). CESE acordă o atenție specială instituirii comitetelor de monitorizare prevăzute în acordurile comerciale semnate de UE, care se vor ocupa de supravegherea dimensiunii sociale și ecologice a acestora.

5.4 Uniunea și statele membre ar trebui să rămână fidele angajamentului financiar privind promovarea și punerea în aplicare a celor 8 convenții fundamentale ale OIM, conștiente fiind de faptul că acest mecanism nu poate rezolva pe loc problemele de competitivitate și de ocupare a forței de muncă în Europa. În plus, urmărind cu atenție inițiativa OIM de a stabili bazele protecției sociale și de a susține programele de promovare a muncii decente, se vor ivi noi oportunități de conectare a comerțului la ocuparea forței de muncă. CESE așteaptă ca G20, alături de FMI și Banca Mondială, să reflecteze asupra posibilelor modalități de finanțare a acestor baze ale protecției sociale universale.

([11]) JO C 218 din 23/07/2011, p. 19

5.5 În studiile de impact efectuate, Uniunea trebuie să pună în valoare dialogurile sociale sectoriale pentru definirea măsurilor de adaptare la efectele opțiunilor sale comerciale. De asemenea, trebuie să traducă în mod explicit consecințele clauzei sociale orizontale ([12]) din Tratatul de la Lisabona în politica sa comercială. În cadrul negocierilor asupra viitoarelor perspective financiare, Fondul social european trebuie păstrat și orientat către aspectele referitoare la reconversiile industriale antrenate de tranziții și restructurări. Condițiile de acces la Fondul european de ajustare la globalizare trebuie flexibilizate, pentru a permite unui număr cât mai mare de lucrători care au căzut victime evoluțiilor din industrie, dar și din sectorul agricol, să devină eligibili. Acest fond ar putea să promoveze și experimentul social.

5.6 CESE preconizează integrarea dimensiunii drepturile omului în capitolul privind dezvoltarea durabilă din cadrul acordurilor și corelarea măsurilor de însoțire ale acordului cu Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO). O mai bună aplicare a principiilor directoare ale ONU va contribui la realizarea obiectivelor Uniunii privind chestiunile specifice legate de drepturile omului. Potrivit Comunicării „O nouă strategie a UE (2001-2014) pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor" (octombrie 2011) ([13]), aceste principii constituie o condiție esențială a comerțului și a dezvoltării.

6. **Materializarea angajamentelor privind mediul în cadrul politicii comerciale**

6.1 Negocierile privind bunurile și serviciile de mediu din cadrul Rundei de la Doha pot contribui la îndeplinirea obiectivelor Uniunii constând în facilitarea accesului la bunuri și tehnologii care respectă mediul. Cu toate acestea, pentru o gamă largă de produse, și acesta este în special cazul energiilor regenerabile, barierele tarifare sunt scăzute sau moderate, în timp ce barierele netarifare rămân un obstacol serios în calea răspândirii acestora. Garantarea unui acord timpuriu și separat în domeniul schimburilor de bunuri și servicii de mediu în cadrul OMC, care să includă atât aspectele tarifare ale protecției, cât și pe cele netarifare, constituie o propunere nouă a Comisiei, la care subscrie și CESE.

6.2 Pentru a dezvolta o economie ecologică într-un context concurențial globalizat și pentru a-și păstra poziția de lider în domeniu, ar trebui ca, în interesul său și al climei, Europa să-și mențină obiectivul foarte ambițios de a-și reduce cu 80 % emisiile de gaze cu efect de seră până în 2050, stabilind, de exemplu, un obiectiv intermediar de 40 % între 2020 și 2030. Comitetul propune efectuarea unor analize de impact (competitivitate, ocuparea forței de muncă și mediu) și organizarea unor dezbateri publice pentru a anticipa tranzițiile din perioada 2020-2050 și pentru a stabiliza proiecțiile actorilor economici și ale cetățenilor.

([12]) Avizul CESE: *Consolidarea coeziunii UE și a coordonării politicii sociale a UE* (nepublicat încă în JO).

([13]) COM(2011) 681 final. Comunicarea „O nouă strategie a UE (2011-2014) pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor".

6.3 Stabilirea acestui obiectiv intermediar trebuie combinată cu adoptarea unor măsuri de reglementare și fiscale care să promoveze investiții suplimentare în cercetarea și dezvoltarea din domeniul tehnologiilor curate. Recursul la măsuri de ajustare frontalieră trebuie limitat doar la cele câteva cazuri în care pierderea competitivității și relocarea emisiilor de dioxid de carbon sunt dovedite și în concordanță cu normele OMC, potrivit analizei Comisiei ([14]).

6.4 Ținând cont de evoluția lentă și nesigură a proiectelor de creare a unei piețe de schimb pentru cotele de emisii de carbon în lume, țările membre ale UE vor mai fi pentru câțiva ani printre puținele țări care stabilesc un preț al CO_2. Confruntat cu acest risc viitor, de relocare a dioxidului de carbon din câteva sectoare importante care fac obiectul schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii (ETS), Comitetul recomandă, în completarea actualelor alocări gratuite de cote de emisii instituite de Comisie, creșterea semnificativă a volumului investițiilor pe termen lung vizând decarbonizarea economiei, crearea unui cadru previzibil și stabil favorabil inovării, cercetării și dezvoltării în domeniul tehnologiilor curate care nu se pot comercializa încă.

6.5 În privința transporturilor, CESE susține adoptarea obiectivelor globale stabilite de Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, de maximum 10 % emisii pentru transportul aerian și de maximum 20 % pentru sectorul maritim. Decizia de distribuire a eforturilor de reducere se referă și la sectorul transporturilor, deoarece aviația va fi inclusă progresiv în ETS începând din 2012. La aceste eforturi ar putea contribui și o inițiativă europeană de stabilire a unor obiective privind eficiența energetică în sectorul transportului maritim.

6.6 În privința studiilor de impact asupra dezvoltării durabile (SID), CESE își reiterează recomandările privind revizuirea mecanismului actual, așa cum au fost formulate într-un aviz precedent ([15]). În special, este necesar să se amelioreze calitatea informațiilor privitoare la efectele asupra mediului al politicilor comerciale prin mobilizarea mai accentuată a secretariatelor acordurilor multilaterale privind mediului.

6.7 Dacă inițiativa privind normele și etichetarea „de mediu” sau „dezvoltare durabilă” trebuie să rămână privată și descentralizată în cadrul UE, este absolut necesară elaborarea unui cadru comun de măsurare și evaluare, care să fie de resortul Comisiei sau al unei agenții speciale.

Bruxelles, 7 decembrie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

([14]) „Comerțul ca motor al prosperității” (disponibil doar în limba engleză) SEC(2010) 269 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/november/tradoc_146940.pdf

([15]) JO C 218 din 23/07/2011, p. 19.